

HENNO SEPP

Peeter Sgirka

10. märtsil 2022.aastal tähistab oma 100. sünnipäeva Pärnu Filatelistide Seltsi asutaja ja REFS Estonia teeneteristi kavaler HENNO SEPP.

Henno Sepp sündis 10. märtsil 1922. aastal Saaremaal Kūdeva külas metsavahi perekonna esimese lapsena.

Peres oli kokku 5 inimest: isa oli metsavaht ja ema taluperenaine, veel oli õde Maimu (1924-1956) ja vend Eino (1930 - 2011).

Töömehe põli hakkas peale juba 6-aastaselt, kui isa saatis Henno iseseisvalt riigimetsa seisukorda

Käesolev pilt on tehtud 2019.a Pärnus Henno Sepa 97. sünnipäevale eelneval päeval

kontrollima, kuidas kasvavad lankidel uued puude istikud. Sel ajal noorendati metsa seemnest, mitte ettekasvatatud istikutest. Sealt edasi kulges tema töömeheelu tõusvalt. Talus tuli kõigil teha erinevaid töid vastavalt võimetele ja oskustele. Koolis käis Henno Saaremaal. Alguses lõpetas ta kodukülas 3 klassi, edasi viis koolitee Mustjala kooli, mis asus kodukohast

Henno sõjamehetele kulges peamiselt Eestimaa pinnal, kuid ulatus ka Petseri- ja Kuramaale. 1944.aasta sügiseks, kui venelased olid juba tagasi Eestis, oli Henno jõudnud Pärnu, kus ta kinni võeti ja vangi pandi. Kuigi tal mingit veresüüd ei olnud, siis leiti mingi põhjus ja Hennole mõisteti 10 +5 aastat, st 10 aastat laagrit ja 5 aastat pärast seda asumist. Peale suuri vintsutusi Venemaa vangilaagrites jõudis Henno 1955. aasta jaanuaris tagasi Pärnusse.

Kõigepealt oli vaja leida tööd, kuid selle otsimine oli tunduvalt raskem, kui ta arvas. Põhjuseks - tal polnud passi, oli ainult dokument, mis tõestas, et ta oli vabakäiguvang ilma kodaniku õigusteta. Sellise dokumendiga elas ta 5 aastat, enne kui sai passi ja teised dokumendid.

7 km kaugusel (edasi-tagasi kokku 14 km). Koolis käidi enamjagu jala ja koos teiste külapoistega, sest see oli lõbusam. Pärast Mustjala kooli lõpetamist läks Henno sõpradest ainukesena edasi õppima Kuressaare Tööstuskooli. Varem oli see kool olnud tööstuskool, mis ei andnud lõpetajatele keskharidust, kuid 1936. aastal muudeti kool tööstuskeskkooliks. Henno tahtis edasi minna Eesti Sõjakooli, aga seal nõuti keskharidust. Juba poisikesepõlves tundis Henno huvi sõjanduse vastu ja

Antud foto on tehtud 21.11.1982.a järjekordsel matkal Reiu jõe ääres. H.Sepp tagareas keskel.

kuulus Kaitseliidu Noorkotkaste ridadesse, ning tal olid olemas kõik Eesti sõjaväe käsiraamatud, mis olid ka tema poolt läbi töötatud. Tema unistuseks oli saada ohvitseriks, aga Eesti ohvitser pidid oskama vähemalt viit keelt. Et teha oma unistus teoks, hakkas Henno tuupima erinevaid võõrkeeli. Selgeks said esperanto, läti, leedu ja saksa keel, lisaks muidugi ka eesti keel. Tagantjärele kahetseb Henno küll seda, et ei õppinud inglise keelt, kuid saksa keelt oskab ta rääkida ja kirjutada ka praegu. Saaremaa Tööstuskeskkooli lõpetas Henno 1940. aastal, seejärel viis oma dokumendid sisse Eesti Sõjakooli. Ta võeti vastu ja 1. juulil 1940 pidi hakkama õppetöö. Äkki sai ta kirja, see oli enne 21. juunit 1940, et võtku oma paberid ruttu sõjakoolist välja, sest tuleb riigipööre ja ta võib sattuda Punaarmeele. Nii ta tegigi ja sai ka natuke aega tööl käia, kui tuli algas sõda. Varsti tulid Eestisse ka sakslased ja kuulutasid, et kui eestlased tulevad neile appi, siis toimub võitlus vaba

Eesti eest. Kui ei tule, siis jääb siia okupeeritud Ida ala. Saaremaa Mustjala vallavanem soovitas sakslastele Hennot, kuna ta oskas saksa, vene ja eesti keelt. Seal sõlmis ka Henno 1-aastase lepingu Saksa sõjaväega ning ta määrati 61.jalaväediviisi. Nii sai temast Saksa mundris võitlev eestlane. Jõudnud tagasi Pärnusse, hakkas Henno kohe otsima, kas Pärnus on mõni margikoguja. See margikogumise kirm ei olnud temast lahkunud ka vangis oleku ajal ja oli taas puhkenud vabaks saades. Ta otsis ja otsis, kuid ei leidnud ja tutvusi ka ei olnud. Möödus mõni aasta ja 1957.aastal läks Henno Pärnu ajalehe toimetusse, kus töötas üks tuttav mees, kellelt palus abi marke koguvate inimeste leidmiseks. Ja ta leidis mehe nimega Rannamäe, kes oli hiljuti kirjutanud ajalehte artikli markidest. Sellest alates hakkasid huvilised endast märku andma, kuid klubi asutamine lükkus veidi edasi.

1958.aastal oli Henno asutanud Pärnusse Matkaklubi ja tema 40. sünnipäeval, see oli 10.märtsil 1962.aastal, toimus Pärnu lähedal Reiu jõe ääres ülevabariigiline matkajate kokkutulek ja võistlus, millest võttis osa üle 2000 matkaja. Et see kokkutulek toimus just Henno 40.sünnipäeval, oli täiesti juhus. Sellel üritusel võttis ta kollektioneerimise teema jälle üles ja uuris, kas on inimesi, kes midagi kogub, olgu need mündid, postkaardid või margid. Sealsamas matkal olles registreeriti kohe ligi 20 inimest. Mõned neist: Jüri

Henno Sepp Pärnu REV-i võimlas toimuval filatelianäitusel koos Pärnu Lastekodu lastega 13.03.1982.a

Lillemäe, Heino Nurmet, Heinrich Pöder, Olga Pöder, Alma Laks, Karin Mitt jne. Rohkem nimesid Hennole ei meenu. Nii sai alguse Pärnu Filatelistide Koondis (hilisem Pärnu Filatelistide Selts). Algselt hakati koos käima Spordiselts Kalevi Matkaklubi ruumides. Liikmete

arvu suurenedes aga Pärnu Linna Kultuurimaja (Kalevi tn 31) ruumides. Seal käisid koos nii noored kui ka vanad kogujad.

Esimeheks taheti valida kohe Henno Sepp, kuid tuues põhjuseks oma vangla-aastad ja julgeoleku meeste poolt jälgimise, loobus ta kandideerimast ning seejärel valiti esimeseks esimeheks ühel häälil Evald Vaabel.

Aastad möödusid ja julgeolek nuhkis välja, et ka E.Vaabelil on „plekk küljes“, pealegi oli nõutav, et esimeheks võis olla ainult parteilane. Tuli valida uus esimees, kelleks valiti Erich Raudnagel ja kes juhtis seltsi kuni oma surmani 1986.aastal. Uueks esimeheks valiti Jaan Moik, kes on esimees tänase päevani.

Henno Sepp ei olnud küll seltsi esimees, kuid kuulus juhatusse ja tema peamiseks ülesandeks oli töö noortega, mis kestab kuni tänase päevani. Pärnu

Filatelistide Seltsi hiilgeaegadel oli liikmeskond selline, et noorliikmeid oli üle 600 ja täiskasvanuid üle 400 liikme.

Et saada seltsi noorliikmeid, hakkas Henno pärast seltsi registreerimist käima koolides ja looma filateeliaringe. Neid koole oli kokku 16. Peale Pärnu linna koolide sõitis Henno bussiga Koonga, Häädemeeste, Pärnu-Jaagupi, Seljametsa, Sindi ja Paikuse vahet. Niiviisi sõitis ta kuni Nõukogude võimu lõpuni, sest bussisõit oli siis odav. Seega kestis selline laste juhendamine kokku 30 aastat. Ajavahemikus 1969-1982 korraldas Pärnu Filatelistide Selts 14 filateelianäitust, mille üheks korraldajaks oli ka Henno Sepp, esinedes nendel oma mitmete kogudega.

Henno Sepa peres on kaks tütar, ta on vanaisa 5 lapselapsele ja vanavanaisa 9 lapselapselapsele.